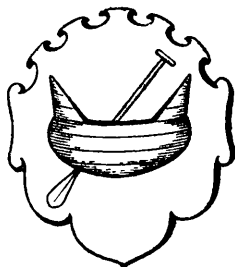

DZIENNIK

ZARZĄDU

M. ŁODZI.

Redakcja i administracja
Plac Wolności 14. Tel. 28-00.
Administ. czynna od g. 9-12 w p.
Redakcja od godz. 2-3 po południu

Ogłoszenie: Wiersz nonparel. (cztery
szp. na stronie) zł. 0.20—Przed tekstem
zł. 0.55—za wiersz (dwie szpalty na
stronie) Drobne zł. 0,05 za wyraz.
Najmniejsze ogłoszenie zł. 50.—

Prenumerata: Miesięcznie zł. 1....

Cena egzemplarza zł. 0.25.

Nr. 38. (313)

Łódź, wtorek 22 września 1925 r.

Rok VII.

Bronisław Krakowski.

Opieka nad dziećmi w świetle liczb.

Odrodzenie bytu narodowego Polski wkłada na wychowawców wielkie zadanie przygotowania młodych pokoleń do nowych warunków życia politycznego— po założeniu trwałych fundamentów, odbudowa państwa naszego wymagać będzie wielu lat wyteźonej pracy całego społeczeństwa. Twórczy wysiłek ten w wielkiej mierze zależy od kształcenia ducha obywatelskiego. Wszędzie na zachodzie wre wyteźona w tym kierunku praca. W Niemczech powołano do życia potężne związki, mające na celu szerzenie ducha publicznego, powstała bogata literatura naukowa poświęcona tej sprawie. Aby wykonać ciężące na nas zadania, musimy, jak słusznie powiada wybitny wychowawca, Wł. M. Borowski, sięgnąć „do głębi ducha narodowego“, do całokształtu jego moralnej kultury i stamtąd wydobyć wyższe siły ducha, które będą łamać egoizm oraz porządkować chaos i beład naszego bytu społecznego.“

Dziedzina opieki społecznej nie polega bynajmniej wyłącznie na zaspokajaniu materialnych potrzeb. Ustawa o opiece społecznej, opierając się na art. 103 konstytucji, stwarza szerokie ramy w dziedzinie opieki moralnej i wychowawczej nad młodem pokoleniem.

Spółczeństwo nasze nie zdaje sobie należycie sprawy z doniosłości zadań i pracy w tej dziedzinie — przytaczamy poniżej cyfry, które w ogólnych zarysach scharakteryzują stan rzeczy i wzmogoną akcję państwową.

Według statystyki min. pracy i opieki społecznej ogólna liczba zamkniętych zakładów opiekuńczych dla dzieci i młodzieży wynosi na terenie państwa 920. W zakładach tych znajduje się 46.049 dzieci, potrzebujących opieki publicznej, w tej liczbie zarejestrowano 8756 sierot. Z zestawień statystycznych wynika, że rola samorządów w dziedzinie opieki nad dziećmi jest jeszcze nader nikła, stanowi bowiem $\frac{1}{4}$ całokształtu opieki co do liczby zakładów i $\frac{1}{5}$ co do liczby dzieci — pozostałe zakłady są w rękach kongregacji duchowych i instytucji społecznych, nie mając trwałych podstaw dla należytego rozwoju. Ztąd wegetacja instytu-

cyj, wykluczająca oczywiście planową pracę nad podniesieniem poziomu zakładów. Niktę subwencje rządowe nie są w stanie zaradzić złemu, zwłaszcza, że pomoc państwowa dotyczy w pierwszym rzędzie t. zw. sierot wojennych i dzieci z repatriacji, których w 151 zakładach znajduje się 6992. Przeprowadzenie jednolitej planowej opieki nad dziećmi w Polsce wymaga organizacji pracy, stałego budżetu i wykwalifikowanego personelu.

Czas już wielki zaliczyć opiekę nad dziećmi do obowiązkowych zadań samorządów. Nie liczymy na ofiarność publiczną, sumienie „nowobogackich“ niestety bardzo zawiodło. Może w wolnej Polsce znajdują się naśladowcy Staszycy i Skarbka, ale poszczególne nawet wielkie fundacje nie rozstrzygną zasadniczego problemu.

Opieka nad dziećmi obejmować musi rozległą dziedzinę higieniczno-lekarską, prawno-społeczną i wychowawczą. Rola państwa w tworzeniu racjonalnych fundamentów organizacyjnych i prawnych jest wielka, ale całokształt pracy nie może spoczywać wyłącznie na barkach rządu. Zdajemy sobie dokładnie sprawę, że przed unormowaniem finansów komunalnych praca samorządów nie może się rozwinąć w całej pełni, ale trzeba już obecnie dopilnować, aby organizacje samorządowe przy układaniu preliminarzy budżetowych zwróciły należytą uwagę na dziedzinę opieki nad dziećmi. *)

A pole pracy jest tu olbrzymie: w dziedzinie opieki nad macierzyństwem i niemowlętami posiadamy 41 poradni dla matek i 88 stacji opieki nad niemowlętami, wówczas gdy w Niemczech istnieje 1576 poradni dla matek i 3711 stacji opieki nad niemowlętami. A i ta organizacja poradni dla matek i stacji opieki powstała dzięki akcji amerykańskiego Czerwonego Krzyża przy wydatnej pomocy rządowej. Akcja ta obecnie przeważnie koncentruje się w rękach P. A. K. P. D. a udział samorządów jest nadal bardzo nikły. W Anglii w 1918 r. wydano „Maternity and Child Welfare Act“, określający normy samorządowej opieki nad matką i niemowlętami.

U nas przyszła ustawa o opiece społecznej nad macierzyństwem, dziećmi i młodzieżą oraz ustawa o organach opieki społecznej określają rolę państwa i samorządów. Ustawa o nadzorze i kontroli usunie dowolność i dyletantyzm. Ale już dzisiaj widzimy duży krok naprzód. Stacje opieki obejmują 24.500 niemowląt. W roku bieżącym przewidywane jest powstanie nowych 40 stacji, wobec czego opiekę otrzyma 35.000 niemowląt. Z urzędowych danych za 1924 r. widzimy, że porad ciężarnym udzielono 3928, skierowano do ambulatorjów 9970 dzieci, do szpitali 668, odwiedziono w domach 7179 dzieci, udzielono porad w stacjach 103.843. Śmiertelność niemowląt spadła z 10,2 proc., na 5,9 proc.

Największą klęską w dobie obecnej jest gruźlica. Według danych min. wyznań rel. i oświec. pub., odnoszących się do zbadanych 100,870 dzieci szkół powszechnych i średnich, mamy w obecnej chwili 2203 dzieci z gruźlicą czynną i 43,235 zagrożonych gruźlicą. Powyższa statystyka nie odpowiada rzeczywistym liczbom, ilustrującym ogrom niebezpieczeństwa, ale jest dostatecznym argumentem, aby obudzić społeczeństwo z uśpienia i wezwać do czynu.

Min. pracy i opieki społecznej zorganizowało 5 przychodni przeciwgruźliczych dla dzieci, a obecnie przystępuje z polsko-ameryk. kom.

*) O ile chodzi o m. Łódź, sprawa opieki nad dziećmi jest stale w budżecie miejskim w sposób możliwie szeroki uwzględniana. Szczegółowo o tem poinformować mogą „Dziennik Zarządu m. Łodzi“ (Rocznik 1924) oraz sprawozdanie periodyczne Wydziału Op. Społ. publikowane w tymże „Dzienniku“.

pom. dzieciom do organizacji 31 nowych przychodni. Z inicjatywy i sump-tem tegoż min. warszawskie Tow. przeciwgruźlicze powołało do życia kursy dla pielęgniarek przeciwgruźliczych. Rozpoczęto rozległą propa- gandę, powołując samorzady do planowej skordynowanej pracy.

Liczba istniejących sanatorjów i kolonij leczniczych w Polsce jest bardzo niska. Za ledwie 6 placówek sprawuje opiekę nad 500 dziećmi, gdy we Francji ratuje dzieci gruźlicze 30 sanatorjów morskich i 9 klima-tycznych na 7269 dzieci.

Po wykończeniu sanatorjum im. rektora dr. J. Brudzińskiego w Busku i kuratorjum uniw. Jagiellońskiego w Zakopanem, przybędzie 450 miejsc. Mim. pracy i opieki społecznej subwencjonuje istniejące sa-natorja i współdziała w budowie sanatorjów w Busku i w Zakopanem.

Drugą klęską w dziedzinie opieki nad dziećmi jest jaglica, sięga-jąca 10-14 proc. Min. pracy i opieki społecznej powołało do życia 3 nowe zakłady leczniczo-wychowawcze dla dzieci jagliczych w Warsza-wie, w Granicy i Sremie, na ogólną liczbę 350 dzieci, co łącznie z istnie-jącymi zakładami w Witkowicach i Pruszkowie obejmuje opiekę 950 dzieci. Akcja ta zatoczyć musi szersze kręgi, broniąc społeczeństwo przed klęską masowej ślepoty wśród dzieci. Akcja dożywiania dzieci wątłych i organizacja kolonij leczniczych, wypoczynkowych i półkolonij jest spra-wą niezmiernie doniosłą. W roku 1923 wysłano na kolonje 20.526 dzieci, w roku 1924 — 31.423, w roku bieżącym przewiduje się cyfra 49.000. Akcja dożywiania obejmuje około 140.000 dzieci.

Całokształt pracy koncentruje się w wydziale opieki nad dziećmi i młodzieżą min. pracy i opieki społecznej, który współdziała z jeneral-ną dyrekcją służby zdrowia mim. spraw wewnętrznych, min. wyzn. rel. i ośw. publ. i polsko-ameryk. komitet pomocy dzieciom. Higieniczno le-karska opieka nad dziećmi jest nierozzerwalną integralną częścią cało-kształtu opieki.

Praca duchowa rozwijać się może jedynie na silnem podłożu fi-zycznym. Tężyzna fizyczna narodu stanowi w walce o jego byt niewąt-pliwą gwarancję. Nie należy tu jednak zbyt ściśle brać słów Spencera, że pierwszym warunkiem powodzenia w świecie jest być zdrowem zwie-rzęciem. Tylko harmonijny rozwój wszystkich cech natury dziecka jest niezbędny. W jednostronnem wychowaniu fizycznym zdaniem Forstera, kryje się niebezpieczeństwo dla rozwoju duchowego. W naszym społe-czeństwie jednakże kultura cielesna jest bardzo zaniedbana, a ogólne warunki higieniczne życia szerokich warstw bardzo niedostateczne.

Podniesienie poziomu wychowawczego zakładów opiekuńczych jest kwestją palącą. Dobór personelu posiadającego należyte przygoto-wanie fachowe wiąże się z rewizją dotychczasowego uposażenia perso-nelu, naogół bardzo niskiego. Organizacja kursów przeszkolenia wycho-wawców, wdrożenie jednostajnego programu, opracowanie szeregu in-strukcyi linii wytycznych, jest obecnie w toku prac min. pracy i opieki społecznej. Wyeliminowanie zakładów z murów miejskich, tworzenie na wsi wzorowych placówek wychowawczych, wdrożenie zawodowego kształcenia dzieci, oto najbliższe zadania.

Wzrost przestępczości wśród dzieci wysuwa na czoło zadań o-piekę nad dziećmi opuszczonymi, krzywdzonymi, występniemi i zagrożo-nemi przez wpływy złego otoczenia. W szeregu zadań kwestją nader pilną jest reforma zakładów poprawczych i wprowadzenie w życie usta-wy o sądach dla nieletnich. Projekt tej ustawy uchwalony został w trze-ciem czytaniu przez wydział karny komisji kodyfikacyjnej Rzeczypospo-łitej Polskiej

Walka z alkoholizmem i demoralizacją wśród młodzieży powinna się stać hasłem powszechnym. Rząd i społeczeństwo, muszą stać na straży dobra narodowego, chronić największy skarb państwa: dziecko. Przewodnią zasadą opiekuna-wychowawcy jest, jak mówi Śniadecki, „uczynić obywatela do wykonania powinności zdolnym.“ Stąd wynika konieczność harmonijnej współpracy prawodawcy, lekarza i pedagoga; pod tym kątem widzenia trzeba również zreformować nasze zakłady wychowawcze.

Równowaga wewnętrzna, zasób energii zależne są od systemu nerwowego dziecka. Wychowawca musi walczyć z przyczynami wyczerpania i znużenia dziecka, mając zawsze w pamięci słowa Pestalozziego, że „radość powinna panować w uczuciowej sferze dziecka“. Patrzmy jasno w przyszłość, czerpiąc moc z świetnej naszej przeszłości dziejowej.

Ile zboża mamy na eksport?

Dotychczasowe obliczenia zbiorów tegorocznych w oświetleniu preliminarzów siewnych oraz potrzeb konsumcyjnych kraju — dają już możliwość zorientowania się dość dokładnego w zapasie zbóż zasadniczych, którymi będziemy rozporządzali na pokrycie naszych zapotrzebowań eksportowych.

Spżycie krajowe obliczone na 29 milionów ludności wynosi:

dla żyta i pszenicy	5.510.000 ton
„ jęczmienia	870.000 „
„ owsa	2.378.000 „

Jesienne i wiosenne zasiewy będą wymagały:
(w tonnach)

na obsianie	1.213.300 hekt.	pszenicy	218.394 ton
„	4.917.000	„ żyta	885.060 „
„	1.231.000	„ jęczmien.	221.580 „
„	2.584.000	„ owsem	414.240 „

Tym sposobem po potrąceniu sumy dwóch powyższych zestawień z ogólnego zbioru — otrzymamy różnicę, którą będziemy mogli swobodnie dysponować w celach eksportowych.

Wyniesie to w tonnach dla:

żyta	6.071.600 (.	.	.	.	7.469.600 — 6.613.500 = 856.100
pszenicy	1.398.000 (.	.	.	.	= 77.900
owsa	2.869.500 = 2.791.600	= 281.700
jęczmień	377.300 = 1.091.600	

Co znaczyłoby, że w roku bieżącym Polska może wywieźć 1.214.000 ton zboża czyli przeszło 120 tysięcy wagonów.

DZIAŁ SPRAWOZDAWCZY.

Sprawozdanie

z działalności Wydziału Oświaty i Kultury

za czas od 1 kwietnia do 30 czerwca 1925 roku.

Okres sprawozdawczy, czas w którym poszczególne instytucje i zakłady naukowe zbierają plony ze swych całorocznych czynności cechowała wyteżona praca w tych instytucjach. Z drugiej strony przygotowano do nowej kampanji szkolnej wykończenie wykazów remontów

w lokalach szkolnych, przygotowania do mającego się odbyć przydziału dziatwy i młodzieży do szkół dziennych i wieczornych, czuwanie nad terminowem wykończeniem prac przy wznoszeniu nowych gmachów szkolnych i wykonaniu inwentarza szkolnego, otwarcie piątej wypożyczalni książek dla dzieci i młodzieży przy ul. Nowo-Senatorskiej Nr. 4 i t. p. mocno absorbowały działalność poszczególnych biur.

Na szczególną uwagę zasługuje fakt wprowadzenia tytułem próby nauczania dziatwy słabowitej na wolnym powietrzu. Wynik próby był bardzo dodatni, wobec czego czynione są starania o powiększenie liczby takich klas.

Drugim ważnym momentem w działalności Wydziału w ubiegłym kwartale był moment zawarcia umowy z dyrektorem teatrów warszawskich, p. Arnoldem Szyffmanem, co napawa miasto przeświadczeniem, iż sprawa tak ważnego czynnika w rozwoju kulturalnym mieszkańców, jakim jest teatr, zostanie należycie w nadchodzącym sezonie teatralnym postawiona.

Delegacja Wydziału Oświaty i Kultury odbyła posiedzenia w dniach — 19 maja i 23 czerwca b. r. Skład Delegacji nie uległ zmianie.

Przedmiotem obrad posiedzeń Delegacji była sprawa ewentualnego zorganizowania wystawy prac uczniów miejskich szkół specjalnych i szkół średnich; sprawa zamierzeń budżetowych Wydziału na rok administracyjny 1926 oraz szereg innych mniej ważnych spraw.

Sprawozdanie z działalności poszczególnych Oddziałów zamieszczamy poniżej.

ODDZIAŁ SZKOLNICTWA.

1. Wychowanie Przedszkolne.

Liczba ochron-przedszkoli, utrzymywanych przez miasto nie uległa zmianie. W 3 miejskich ochronach-przedszkolach, znajdowało opiekę 68+70+87=225 (119 chłopców i 106 dziewczynek) dzieci. Każde przedszkole posiadało po 2 oddziały, jeden dla dzieci młodszych od 4 — 5¹/₂ lat, drugi dla starszych od 5¹/₂ do 7 lat. Program zajęć dostosowany jest do rozwoju dzieci, pór roku i okoliczności. Dzieci w większości otrzymują bez płatnie ocukrzone mleko i bułki. Prócz miejskich ochron przedszkoli miasto subsydjuje ochrony społeczne w liczbie 18, opłacając personel wychowawczy i dostarczając pomocy naukowych.

2. **Szkolnictwo powszechne.** W zakresie szkolnictwa powszechnego działalność Oddziału poza zaspakajaniem potrzeb gospodarczych szkół wyrażała się przede wszystkim w przygotowaniu wykazów robót remontowych, jakie mają być przeprowadzone podczas feryj letnich oraz czuwaniu nad budową nowych gmachów szkolnych, z których 2 (przy ul. Drewnowskiej i N. Targowej) mają być oddane z początkiem nowego roku szk. do użytku szkolnego

W okresie sprawozdawczym było czynnych 10 szkół specjalnych, a mianowicie:

a) 4 szkoły dla dzieci upośledzonych umysłowo. Głównym zadaniem tych szkół — to rozwój władz umysłowych i duchowych dziecka przez kształcenie zmysłów i rozbudzenie zainteresowania oraz przygotowanie do życia praktycznego, społecznego. Selekcję dziatwy przeprowadza Miejska Pracownia Psychologiczna przez dokładne badanie inteligencji dzieci, które w szkołach normalnych według opinii swych wychowawców i kierowników zdradzają niedorozwój umysłowy i nie robią postępów. Do powyższych szkół uczęszczało 199 dzieci, w tem:

katolików:	63	chłopców	—	73	dziewcz.	=	156	dz.
ewang.:	4	"						
mojżesz.:	23	"	—	16	"	=	39	"

b) 2 szkoły dla moralnie zaniedbanych dzieci (jedna dla chłopców, druga — dla dziewcząt). Przy szkołach tych znajdują się internaty. Celem tych szkół jest:

1) wychowanie i nauczanie wyeliminowanego ze szkół powszechnych elementu ze skazami moralnymi.

2) izolowanie od złych wpływów otoczenia i ulicy.

3) danie im całokształtu takiego wychowania, które uczyniłoby ich pożytecznymi członkami społeczeństwa.

Liczba dzieci wynosiła: 64 chł. — 25 dziewcz. = 89 dz.

c) 1 szkoła dla dzieci głuchoniemych, gdzie oprócz nauki objętej programem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wychowankowie uczyli się — chłopcy: introligatorstwa, dziewczęta — szycia i haftu.

Ogółem było wychowanków 61 w tem chłopców 30 i dziewcząt 31.

d) 3 szkoły dla dzieci dotkniętych jaglicą. W szkołach tych pobierają naukę wszystkie te dzieci, u których lekarz — specjalista stwierdza jaglicę w okresie zaraźliwym.

Wszystkie wyżej wymienione typy szkół pozostają stale pod specjalną opieką Wydziału Oświaty i Kultury.

3. Miejska szkoła Pracy. Rozwój instytucji tej utrzymywanej wyłącznie przez Wydział Oświaty i Kultury, dzięki wyteżonej pracy całego zespołu nauczycielskiego w różnym tempie posuwa się naprzód. Szereg zagadnień, omawianych na posiedzeniach Rady Pedagogicznej szkoły podawany był w postaci artykułów, zamieszczonych w prasie pedagogicznej, do szerszej wiadomości.

Prace te zwróciły uwagę nauczycielstwa i spowodowały zwiedzanie szkoły przez zespoły nauczycielskie z Warszawy, Piotrkowa, Łomży, Lwowa, Łowicza i innych miast.

Na skutek zwrócenia się inspektora Szkolnego do kierownictwa szkoły, nauczycielstwo Szkoły Pracy wzięło udział w pracy nad opracowaniem programów szczegółowych dla kl. I, II i III szk. powsz. dostarczając wzorów, materiałów oraz u-

dzielając fachowych informacji nauczycielstwu szkół powszechnych.

Ogólna liczba uczniów w końcu r. szk. wynosiła 168 uczn. Z tego promowano do następnych klas 148. Zgłaszanie do szkoły dzieci ochotniczo wzmagają się stale i dotyczy nie tylko uczniów do kl. I-ej, ale i starszych klas.

Organizacja szkoły w roku szk. 1925/1926 przedstawiać się będzie następująco.

kl. I	—	30	miejsc
II	—	30	"
III	—	30	"
IVa	—	30	"
IVb	—	30	"
V	—	30	"

4. Szkoła Gospodarstwa Domego, której zadaniem jest przygotowanie dziewcząt kończących szkołę powszechną do umiejętnego i racjonalnego prowadzenia gospodarki w domu pozostała dotychczas na wyłącznym utrzymaniu Wydziału.

Z początkiem nowego roku szkolnego personel szkoły ma być przejęty na etat państwowy, co pozwoli Wydziałowi powołać do życia większą liczbę podobnych instytucyj.

5. Miejska Pracownia Kilimów, powstała dzięki ofiarności Tłwa „Kilim Polski" w Łodzi w dniu 1 lutego 1925 r. W okresie sprawozdawczym pobierało naukę 111 uczennic VI i VII oddziałów miejskich szkół powszechnych. Nauka tutaj jest podzielona na dwa okresy, a mianowicie: 1) zaznajomienie się z konstrukcją miejscowych warsztatów, oraz z robotami przedstępniemi (nawijanie osnowy, przygotowanie jej do tkania). 2) tkanie kilimów skośnych. Utkano ogółem 34 m.² wzorzystego kilimu.

6. Higijena szkolna. W okresie sprawozdawczym organizacja pracy o az skład osobisty Sekcji Higijeny Szkolnej nie uległ zmianie.

Lekarze szkolni oprócz badań ogólnych i indywidualnych zaszczepili ospę 10.000 dzieciom, prócz te-

go przeprowadzono ankietę w sprawie alkoholizacji dziatwy szkolnej. Zestawieniem wyników ankiety zajęł się Wydział Statystyczny.

7. Miejska Pracownia Przyrodnicza. W okresie sprawozdawczym Pracownia składała się z centrali, 4 filij i 1 wypożyczalni.

W centrali i w 3 filjach odbywały się ćwiczenia fizyko — chemiczne dla oddziałów VI-tych wszystkich szkół powszechnych, prócz tego także ćwiczenia dla uczennic Miejskiego Seminarjum Nauczyciel. Żeńskiego. Ćwiczenia te prowadzono tak zwanym systemem ćwiczeń równoległych, to znaczy, że uczniowie podzieleni na grupy po dwóch, wykonują równocześnie to samo ćwiczenie. System ten — uznany dziś powszechnie za najlepszy — wymaga zaopatrzenia Pracowni przynajmniej w 20 jednakowych kompletów przyrządów i urządzeń fizyko-chemicznych, co się rzeczywiście w centrali i we filjach dało osiągnąć.

Czwarta filja służy oddziałom VII-mym. Ćwiczenia zarówno dla VI-tych jakoteż dla VII-ch oddziałów były ściśle zastosowane do przepisane go programu zajęć praktycznych w dziedzinie fizyko — chemji, przewidzianych dla tychże Oddziałów w programie nauczania Ministerstwa W. R. i O. P. W ciągu roku szkolnego 2544 oddziałów, liczących 83165 młodzieży szk. przerobiło 372.103 ćwiczeń.

Z wypożyczalni, liczącej bez szkła, materiałów zużywanych i chemikaliów NN. 4566, w ciągu roku szkolnego było wypożyczonych 11.750 przedmiotów.

8. Miejska Pracownia Psychologiczna. W okresie sprawozdawczym zbadano metodą Bineta — Simona'a 66 dzieci, z których zakwalifikowano do szkół specjalnych 25 dzieci, do — klasy ochronnej 8 dzieci, zwolniono od obowiązku szkolnego 8 dzieci, resztę dzieci pozostawiono w szkole normalnej,

Dla zorientowania się w dąże-

niach zawodowych młodzieży, kończącej szkoły powszechne, przeprowadzono ankietę w siódmych oddziałach szkół powszechnych. Na zasadzie ankiet wybrano arkusze dziewcząt mających zamiar uczęszczania do Seminarjum Nauczycielskiego, oraz chłopców — do Gimnazjum Miejskiego. Dla tych dzieci rozesłano do wychowawców arkusze obserwacyjne zawierające szereg pytań. Wobec tego, że kandydatów do tych szkół było przeszło 300, głównym więc zadaniem pracowni w okresie sprawozdawczym było przygotowanie i przeprowadzenie egzaminu psychologicznego w celu selekcji najzdolniejszych uczennic do Seminarjum i najzdolniejszych uczniów do Gimnazjum.

9. Miejskie szkoły średnie. Szkolnictwo średnie rozwija się normalnie. W okresie sprawozdawczym uczęszczało do

a) Gimnazjum Miejskiego 349 uczniów (klas od IV do VIII włącznie, klasy IV-te — trzy, V-te — trzy i VI-te — dwie). Wydano wszystkim uczniom klasy VIII w liczbie 19 świadectwa dojrzałości,

b) Szkoły Handlowej 376 uczniów (klas 10 — 1 przygotowawcza, pięć I specjaln., trzy II specjaln. i jedna III specjaln.) Całkowity kurs nauk ukończyło 22 uczniów.

c) Seminarjum Męskiego 162 uczniów (pięć kursów równoległych). Wydano 19 świadectw dojrzałości.

d) Seminarjum Żeńskiego 180 uczennic (cztery kursy bez równoległych).

Z początkiem roku szkolnego zostanie otwarty V kurs.

10. Bursa dla uczniów miejskich szkół średnich w Łodzi. Organizacja Bursy powstała, zasadniczo biorąc, niezmienną. Wychowankowie tak żyli się z zeszlorczywym systemem, choć stawał on im duże wymagania, że z własnej inicjatywy — mimo odpowiedniej propozycji — nie wprowadzili żadnych zmian.

W okresie sprawozdawczym było w Bursie 25 wychowanków (20 sem. Naucz., 3 gimnazjum i 2 szk. handl). Część zgłoszeń z braku miejsc nie została uwzględniona.

ODDZIAŁ OBOWIĄZKU SZKOLNEGO.

Prace Komisji Powszechnego Nauczania w okresie sprawozdawczym prowadzone były w dwu kierunkach: zakończenie roku szkolnego i przygotowania do kompanji roku szkolnego 1925/1926.

W pierwszych dniach kwietnia przeprowadzono rejestracje dzieci i młodzieży roczników 1908—1918, które w przyszłym roku szkolnym objęte będą obowiązkiem szkolnym.

Materiał z rejestracji dzieci i młodzieży przerabiany był przez kartotekę w miesiącu kwietniu i maju. Objęcie obowiązkiem szkolnym najmłodszego rocznika 1918 powiększyło naszą kartotekę o 5.300 kart. Kontyngent ten oraz 1.200 dzieci roczników starszych, które z różnych powodów nie uczęszczały do szkoły w roku ub. włączono do przydziału do szkół.

Przydział do szkół w bieżącym roku odbędzie się zgodnie z dekretem o obowiązku szkolnym w dniu 28, 29 i 31 sierpnia.

Między innymi pracami, związanymi z zakończeniem roku szkolnego, przeprowadzono egzamin dla dzieci, które pobierały naukę w domu. Egzamin rozpoczął się w dniu 15 czerwca i trwał kilka dni. Do przeegzaminowania dzieci Inspektorat wyznaczył 3 szkoły powsz. położone w śródmieściu i powołał z pośród personelu nauczycielskiego 3 Komisje Egzaminacyjne. Każdej Komisji przewodniczył jeden z inspektorów szkolnych.

Z ogólnej liczby 389 dzieci, pobierających naukę w domu Inspektorat Szkolny zwolnił od egz. 72 dzieci; pozostałe w liczbie 317 wzywano do stawienia na egzamin.

Do egzaminu zgłosiło się 131 dzieci; w tej liczbie:

z zakresu kl.	I	—	23	dzieci
"	"	II	—	21
"	"	III	—	23
"	"	IV	—	23
"	"	V	—	16
"	"	VI	—	15
"	"	VII	—	10

Według oceny Komisji Egz. przerobiło kurs z wynikiem dostatecznym:

z zakresu k..	I	—	17	dzieci
"	"	II	—	18
"	"	III	—	19
"	"	IV	—	19
"	"	V	—	4
"	"	VI	—	13
"	"	VII	—	5

Z powyższego wynika, że 95 dzieci — a zatem 72% dzieci złożyło egz. pomyślnie; w porównaniu z rokiem ubiegłym 1923/24 (45%) wynik jest dodatni.

Z liczby 186 wypadków niezgłoszenia się dzieci na egzamin 144 zostało usprawiedliwionych.

W okresie sprawozdawczym obdarzono 168 dzieci bezpłatnie odzieżą i obuwiem.

Spraw karnych w okresie sprawozdawczym było 2409; w tem za niedopełnienie obowiązku szkolnego przez dzieci 1455; przez młodzież 954 sprawy.

W okresie sprawozdawczym Komisja Powszechnego Nauczania odbyła 1 posiedzenie. Wydział Wykonawczy odbył 9 posiedzeń, na których między innymi rozpatrzono 182 zaświadczeń i wniosków lekarskich, 106 opinji Pracow, Psych., 95 podań o zwolnienie od ob. szkolnego, 55 podań o prawo nauczania dzieci w domu.

ODDZIAŁ KULTURY I OŚWIATY POZASZKOLNEJ.

Miejskie Szkoły Wieczorne.

Działalność miejskich szkół wieczornych w porównaniu z kwartałem (I) ubiegłym nie uległa żadnym zasadniczym zmianom.

W okresie sprawozdawczym było czynnych; 61 szkół uzupełniających dla młodzieży [od 14 do 18

lat, w tem 27 męskich, 31 żeńskich i 3 mieszane, o 342 kl., 7 szkół wieczornych powszechnych o 30 kl. i 4 szkoły wieczorne dla dorosłych o 19 kl.

W szkołach uzupełniających dla młodzieży i w szkołach dla dorosłych nauka odbywała się 3 razy w tygodniu po 2 godziny na wykłady języka polskiego i arytmetyki. Prócz tego w szkołach uzupełniających dodatkowo 1 godz. tygodniowo na naukę religji. Program z tych przedmiotów przewiduje zakres 7 klas szkół powsz. W szkołach powszechnych wieczor. nauka odbywała się 6 razy w tygodniu po 3 godz. dziennie, wg. programu publiczn. szkół powszechnych. Do szkół tych przyjmowana była młodzież płci obojga począwszy od kl. IV do VII.

Frekwencja w poszczególnych miesiącach wynosiła:

	M. W. Szk. Powsz.	M. W. Szk. Uzup. i M. W. Kur. Dok. dla dorosł.
kwiecień	męż. 507 kob. 472 979	męż. 7031 kob. 7243 14.274
maj	męż. 496 kob. 466 962	męż. 6979 kob. 7191 14.170
czerwiec	męż. 483 kob. 458 941	męż. 6962 kob. 7176 14.138

Rok szkolny 1924/25 w szkołach uzupełniających i na kursach dokształcających dla dorosłych zakończono w dn. 15 czerwca, zaś w szkołach powszechnych w dn. 22 czerwca.

Ogółem klasę VII ukończyło:

w szkołach uzupełn.	— 786 osób
na kursach dokształc.	— 57 "
w szkołach powsz.	— 112 "

Kończący klasę VII szkół uzupełniających i kursów dokształc. otrzymali odpowiednie zaświadczenia, zaś abiturjenci szkół powszechnych, po uprzednim złożeniu egzaminów przed Komisją, wyznaczoną przez p. Inspektora Szkolnego — świadectwa. Na pamiątkę ukończenia szkoły abiturjenci szkół powszechnych otrzymali po egzemplarzu konstytucji marcowej.

Miejskie Zawodowe Szkoły Dokształcające. W 10 ogniskach — 74 klasach tych szkół frekwencja w poszczególnych miesiącach sprawozdawczych wynosiła:

	chł.	dzw.	ogółem
w kwietniu	2.224	185	2.409
maju	2.177	185	2.362
czerwcu	2.170	185	2.355

W dn. 28 czerwca w Teatrze Miejskim odbyło się zakończenie roku szkolnego 1924/25. Ukończyło szkoły 249 abiturjentów w czem 226 chłopców i 23 dziewcząt. Wszyscy kończący szkołę otrzymali świadectwa i po egzemplarzu konstytucji marcowej.

Miejska Biblioteka Publiczna.

W okresie sprawozdawczym księgozbiór powiększył się o 75 dzieł w 89 tomach, tak że w dniu 1 lipca r.b. księgozbiór liczył 25624 dzieł w 35017 tomach. Ogółem skatalogowanych dzieł biblioteka posiada 11743 w 13978 tomach.

Frekwencja czytelników Biblioteki w poszczególnych miesiącach przedstawia się następująco:

miesiące	ogółem	mężczyzn	kobiet
Kwiecień	4.842	3.159	1.684
maj	3.807	2.567	1.240
czerwiec	2.702	1.916	776
Razem	11.352	7,652	3.700

Frekwencja czytelników w okresie sprawozdawczym w porównaniu do kwartału I-go spadła o 5.238 osób (w kwart. I frekw. wynosiła 16.580) czyli o 31%. Spadek frekwencji w kwartale II-im, a właściwie w m. czerwcu jest zjawiskiem stałym, powtarzającym się corocznie. Średnia dzienna frekwencji czytelników wynosiła 157.

Ogółem przeczytano w kwartale sprawozdawczym 21048 dz. odpowiednio do spadku frekwencji zmniejszyła się również i poczytność o 9.416 książek, czyli około 31%.

Na pierwszym miejscu pod względem poczytności stoi literatura 8134 książek, dalej nauki społeczne 2990,

hist. i geogr. 2742, przyroda i matem. 2.368, filozofja 1.567, nauki stosowane 1.094, sztuki piękne 1.040, religja 441, filologia 282 i dzieła ogólne 90 książek. Czasopism czytano: bieżących 2970 ram, czasopism z lat ub. 425. Książek własnych przeczytano w bibliotece 1.071

Dok. nast

Kronika miejska.

— **Osobiste.** Ławnik - Przewodniczący Wydziału Handlowego, p. Józef Muszyński, z dniem 10-go września r. b. rozpoczął urlop wypoczynkowy.

— **Program Zjazdu Międzynarodowej Unji Miast.** III Zjazd Międzynarodowej Unji Miast w Paryżu, na którym m. Łódź reprezentowane będzie przez pp. prezydenta M. Cynarskiego oraz prezesa Rady Miejskiej, dr. B. Fichnę, rozpoczyna swe obrady w dniu 28 b. m. Szczegółowy program Kongresu obejmuje: 1) szereg posiedzeń, poświęconych najaktualniejszym zagadnieniom polityki komunalnej; 2) zwiedzanie urzędzeń municypalnych Paryża i okręgu paryskiego; oraz 3) zwiedzenie miast: Reims, Ługdunu i Grenoble (wystawa elektryfikacyjna).

Z zagadnień polityki miejskiej omawiane będą na Kongresie między innymi: 1) sprawy organizacyjne międzynarodowej unji miast oraz jej stosunki z organizacjami i instytucjami międzynarodowymi; 2) sprawy autonomji municypalnej; 3) sprawy polityki gruntowej miast w związku z kwestją mieszkalnictwa; 4) sprawy podziału wielkich centrów miejskich na poszczególne autonomiczne jednostki administracyjne.

Kongres otworzy p. Guillaumin, przewodniczący Rady Miejskiej m. Paryża. Przewodniczyć obradom będą m. in. p. E. Herriot, prezes Izby Deputowanych, p. P. Laval, minister Robót Publicznych Repu-

bliki Francuskiej, p. A. de Monzie, minister Oświecenia Publicznego Republiki Francuskiej — i inni.

Zamknięcie zjazdu wyznaczone zostało na d. 10-go października r. b. Tydzień od 4—10 października poświęcony będzie wycieczkom do Reims, Ługdunu i Grenoble.

— **Reprezentacja polska na międzynarodowym zjeździe miast w Paryżu.** P. Minister Spraw Wewnętrznych w piśmie do P. Prezesa Zarządu Związku Miast Polskich zakomunikował, że ze względu na konieczność zastosowania jak najdalej idącej oszczędności liczba delegatów związków samorządowych na Międzynarodowy Zjazd Miast w Paryżu musi ulec redukcji.

W związku z powyższem reprezentacja polska na zjeździe paryskim składać się będzie z 20 osób, mianowicie:

- 1) Delegat Ministerstwa Spraw Wewnętrznych,
- 2) Dr. Józef Zawadzki, prezes Związku Miast Polskich,
- 3) Dr. Rottermund, wiceprezydent m. Warszawy,
- 4) P. Brzeziński, wiceprezes R. M. Warszawa,
- 5) Dr. Zieliński, radny, Warszawa,
- 6) Dr. B. Fichna, prezes) Łódź,
- 7) M. Cynarski, prezydent)
- 8) K. Ruciński, wiceprez. Poznań,
- 9) R. Slaski, ławnik, Lublin,
- 10) A. Bień, prezydent, Sosnowiec,
- 11) Wł. Lenkiewicz, Tarnopol,
- 12) K. Lechowicz, Tomaszów Maz.
- 13) K. Baliński, Równe,
- 14) M. Reiner, Otwock,
- 15) T. Klepa, burmistrz, Kutno,
- 16) J. Włodek, burmistrz, Grudziądz,
- 17))
- 18)) 3 delegatów z Katowic,
- 19))
- 20) 1 delegat z Dąbrowy Górniczej.

— **Z Komitetu Budowy Pomnika Tadeusza Kościuszki.** Dnia 10 b. m., pod przewodnictwem p. prezesa dr. Fichny, odbyło się posiedzenie Komitetu Budowy Pomnika Tadeusza Kościuszki. Obecni byli

pp. prezes dr. Fichna, prezydent M. Cynarski, ławnik inż. Folkierski, zastępca D. O.K. IV p. gen. Ledóchowski, w zastępstwie p. wojewody — p. naczelnik inż. J. Wojciechowski, dyr. Dienstl-Dąbrowa, oraz pp. rr. Klim i dr. Schweig.

Po odczytaniu i przyjęciu protokołu z poprzedniego posiedzenia, Komitet przyjął ustaloną przez komisję wykonawczą listę artystów-rzeźbiarzy, których postanowiono zaprosić do udziału w konkursie. Lista ta obejmuje 10 nazwisk najwybitniejszych rzeźbiarzy polskich. Celem scharmonizowania pomnika z warunkami terenu i charakterem dookolnych budowli, postanowiono — na wniosek p. ławnika inż. Folkierskiego — dopuścić do współpracy w konkursie również i architektów. Na zapytanie p. prezesa dr. Fichny wyjaśniono, że po ukończeniu przełożenia torów tramwajowych na Placu Wolności, od wewnętrznej strony torów ułożony zostanie chodnik dla ruchu pieszego, środkowa zaś część Placu przekazana zostanie Oddziałowi Plantacji Miejskich, celem urządzenia skweru, z pozostawieniem miejsca pod przyszły pomnik, Stragany u wylotu ul. Pomorskiej zostaną skąsowane.

W dalszym ciągu obrad uchwalono powołać 9 członków sądu konkursowego, do którego wybrano: pp. prezydenta M. Cynarskiego, prezesa dr. Fichnę, ławnika inż. Folkierskiego, ławnika Z. Hajkowskiego, dyr. Dienstl-Dąbrowę, prof. architekta W. Michalskiego, art.-arch. W. Lisowskiego, art.-rzeźbiarza P. Welońskiego i art.-rzeźb. T. Bylewskiego.

Ostateczny termin nadsyłania prac konkursowych wyznaczono na d. 15 grudnia r. b.

— **Ruch ludności w Łodzi w drugim kwartale r. b.** Według danych Wydziału Statystycznego ruch naturalny ludności w drugim kwartale roku bieżącego przedstawiał się następująco:

Zawarto małżeństw: w kwietniu 539, w maju — 446, w czerwcu — 315, ogółem w drugim kwartale — 1300.

Urodzeń żywych było: w kwietniu 1596, w maju — 1357, w czerwcu — 1121, ogółem w II kwartale — 4074.

Zgonów (bez nieżywo-urodzonych) było: w kwietniu — 666, w maju — 613, w czerwcu — 637, ogółem w II kwartale — 1916.

Przyrost naturalny wynosił: w kwietniu plus 930, w maju plus 744, w czerwcu plus 484, ogółem w II kwartale plus 2158.

Na tysiąc mieszkańców w stosunku rocznym przypadało w okresie sprawozdawczym: małżeństw 9,6, urodzeń żywych 30,2, zgonów 14,2 przyrostu naturalnego plus 16.

Współczynniki powyższe warto zestawić z współczynnikami za analogiczny czasokres roku ubiegłego. W drugim kwartale 1924 roku na tysiąc mieszkańców w stosunku rocznym przypadało: małżeństw 10, 2, urodzeń żywych 28, 9, zgonów 15,5, przyrostu naturalnego plus 13,5.

Z zestawienia tego widzimy, że ruch naturalny w roku bieżącym kształtuje się w sposób bardziej pomyślny, niż w roku ubiegłym, stwierdzamy bowiem znaczny wzrost urodzeń przy jednoczesnym spadku zgonów.

Przyrost napływowy w II kwartale r. b. kształtował się, jak następuje: w kwietniu plus 2567, w maju — plus 395, w czerwcu zanotowanr ubytek w wysokości 1379 osób. Ogółem przyrost napływowy wynosił plus tylko 583.

Ogólna liczba mieszkańców m. Łodzi na 1 lipca wynosiła 538,600 osób, gdy w lipcu r. ub. Łódź liczyła — 519,739 mieszkańców. W ciągu roku zatem liczba mieszkańców powiększyła się o 18,861 osób.

— **Rozszerzenie kuchni dla Intelligencji.** Pragnąc przyjść z pomocą pracownikom umysłowym, pozbawionym pracy, Wydział O-

pieki Społecznej w najbliższych dniach rozszerza kuchnię dla inteligencji przy ul. Piotrkowskiej 92, tak że codziennie będzie wydawanych 200 obiadów. obiady te będą wydawane zgłaszającym się, po udowodnieniu przez nich, że nie zarobkują.

— **Brukowanie ulic.** Zgodnie z wnioskiem Wydziału Budownictwa, Magistrat postanowił przystąpić do przebrukowania jeszcze w roku bieżącym ulic: Zgierskiej (od Rynku Bałuckiego do ul. Grosmana i od ul. Juljanowskiej do Juljanowa) oraz ul. Stolarskiej: (od rz. Łódki do ul. Wrześnińskiej). Ogólna powierzchnia nowych bruków wyniesie ok. 15,000 mtr. kw.

— **W sprawie zasiłków dla rodzin rezerwistów, powołanych na ćwiczenia.** Wydział Opieki Społecznej podaje do wiadomości osób zainteresowanych, iż z dniem 15 b. m. Dział zasiłków dla rodzin rezerwistów powołanych na ćwiczenia został przeniesiony z ul. Mońszki 10 na ul. Sienkiewicza 22 (w podwórzu). Biuro czynne codziennie, prócz świąt i niedziel, od godziny 8, 30 do 12, 30 w południe.

Obwieszczenia i okólniki.

Okólnik Nr. 31.

Podaje się do wiadomości wszystkim pracownikom, że Rada Miejska na 20 (III sesji) posiedzeniu w dniu 30 czerwca 1925 roku postanowiła umorzyć pożyczkę, wypłaconą z funduszków miejskich pracownikom Zarządu m. Łodzi według zasad, ustalonych w okólniku Nr. 7 z dnia 7 lutego 1925 roku, przeznaczając na pokrycie tego wydatku fundusz, osiągnięty z oszczędności budżetowych.—

Łódź, dnia 9 września 1925 roku.

Prezydent

(—) M. Cynarski

Dyrektor

Zarządu Głównego

(—) J. Zalewski

Z życia miast polskich.

Warszawa 10-em miastem w Europie.

Ludność Warszawy w dniu 1 kwietnia r.b. według obliczeń wydziału statystycznego magistratu wynosiła 1.002.099

Warszawa zatem jest dziesiątym z kolei miastem w Europie pod względem liczby ludności.

Najludniejszym jest Londyn, posiadający wraz z przedmieściami 7 i pół miliona mieszkańców, po nim idzie Berlin z przedmieściami i włączonym po wojnie Charlottenburgiem liczący 4 miliony; następnie Paryż, mający 3 miliony; Wiedeń — 1.820.000; Moskwa — 1.756.000; Hamburg — 1.100.000; Glasgow — 1.057.000; Petersburg — 1.043.000 i Warszawa — 1.002.099 mieszkańców.

Prace budżetowe m. Warszawy.

Komisja budżetowa, działająca na prawach magistratu, rozważyła i przyjęła preliminarze budżetowe na r. 1926: biura rady miejskiej (wydatki zwycz. zł. 133,566; w r. 1925 wydatki te wynosiły 94,969 zł.), wydziału kontroli w dochodach zwycz. 83,510 zł. i w wydatkach 219,386 złotych (w r. 1925: doch. 53,827 zł., wyd. 181,250 złotych); wydz. prawnego w doch. 51,610 zł., w wyd. 146,665 zł., (w r. 1925: doch. 61,010 zł., wyd. 144,908 zł.); wydziału statystycznego w doch. 237,531 zł., w wyd. 430,870 zł. (w r. 1925: doch. 198,690 zł., wyd. 362,982 zł.); urzędu przemysłowego w doch. 213,979 zł., w wyd. 181,505 zł., (w r. 1925: doch. 162,773 zł., wyd. 137,626 zł.); inspekcji budowlanej w doch. 148,624 zł., w wyd. 157,033 zł. (w r. 1925: doch. 117,667 zł. wyd. 117,667 zł.); muzeum narodowego w doch. 8,118 zł., w wyd. 485,562 zł. (w r. 1925: doch. 11,043 zł., wyd. 263,130 zł.); wreszcie wydziału spraw ogólnych w doch. 635,346 zł., w wyd. 3,418,135 zł. (w r. 1925: doch. 290,514 zł., wyd. 2,535,354 zł.).

Wspomniane budżety, poparte szczegółowymi uzasadnieniami, przejdą z kolei do rady miejskiej.

Bruki asfaltowo-betonowe.

Magistrat m. Warszawy doszedł do wniosku, że wprowadzona jeszcze przed wojną przy układaniu bruków kostka drewniana jest niepraktyczna i że należy ją stopniowo rugować, układając wzamian kostkę granitową. Poza tem układane są, tytułem próby, na ulicach pryncypalniejszych bruki asfaltowe (Mazowiecka, Wierzbowa) i stalo-betonowe (na ul. Wspólnej). Zasadniczo zarząd miasta zamierza przechodzić stopniowo na kostkę granitową, by zapewnić stolicy trwalsze, ulepszone bruki.

W tym roku dokonano remontu i przebudowy szeregu ulic według zakreślonych już nowych planów. Mimo olbrzymich, jak na budżet miasta, nakładów na ten cel, nie wykonano jeszcze robót najpilniejszych i wiele ulic w śródmieściu domaga się remontu.

Ponieważ kredyty na nowe bruki, przewidziane na r. 1925, są już wyczerpane, wydział techniczny wszedł w układ z niektórymi przedsiębiorcami, że za wykonane w tym jeszcze sezonie pilne roboty (według zatwierdzonych ofert konkurencyjnych) otrzymają należność w styczniu 1926 r., po zatwierdzeniu przez radę miejską nowego budżetu. Na podstawie takiej dobrowolnej umowy remontowany będzie jeszcze przed zimą bruk na ul. Kruczej (od Żórawiej do Al. Jerolimskich). Koszt tych robót, na powierzchni 1900 mtr. kw., wyniesie 52.612 zł., z czego na robociznę 15.766 zł.

Tytułem próby wykonany będzie w roku bieżącym na ul. Służewskiej bruk asfaltowo-betonowy, stosowany w Anglii i Danii.

Frekwencja w tramwajach warszawskich.

W sierpniu r. b. tramwaje miejskie przewiozły 16,601,846 pasażerów,

a więc w porównaniu z miesiącami, w których frekwencja pasażerów sięgała swego maksimum: w maju, czerwcu i lipcu, o 3 miliony mniej. Nawet w lipcu r. b. przewieziono o przeszło 200,000 (16,867,936) pasażerów więcej, niż w sierpniu.

Natomiast w sierpniu 1924 r. skorzystało z komunikacji tramwajowej 12,547,000 osób, w sierpniu tedy r. b. przewieziono w porównaniu z sierpniem 1924 r. o 30% pasażerów więcej. Tymczasem w poprzednich miesiącach różnica ta sięgała 50%, a nawet przewyższała je.

Jednak we wrześniu spodziewany jest wzrost frekwencji ze względu na powrót letników do miasta, wznowienie zajęć szkolnych i t. d.

Wreszcie zaznaczyć należy, że w ciągu pierwszych ośmiu miesięcy tego roku, t. j. do 1 września tramwaje przewiozły 135,820,789 pasażerów, gdy w roku zeszłym w tym samym czasie tylko 92.114.696.

Rach wydawniczy.

„Samorząd Miejski“.

Ukazał się już zeszyt 9-ty za wrzesień br. organu Związku Miast Polskich, „Samorządu Miejskiego“ redagowanego przez H. Grotowskiego. Fachową i aktualną treść otwiera obszerna i gruntowna praca dr. J. Zawadzkiego p. t. „Oczyszczanie wód ściekowych w miastach zagranicznych“, zilustrowana stosownymi rysunkami technicznymi. Autor badał zagadnienia asenizacyjne teoretycznie i praktycznie w większych miastach europejskich. Zanalizowałszy szczegółowo trzy różne sposoby oczyszczania ścieków: oczyszczanie mechaniczne, chemiczne i biologiczne, autor w konkluzji dochodzi do wniosku, że już nie idealny, ale dobry sposób oczyszczania ścieków miast wielkich nie istnieje w praktyce i że jedynie system oczyszczania biologicznego, czy to zapomocą pól irygacyjnych, czy też filtrów biologicznych, nadaje się do poważniejszych badań; w końcu daje zarys postępowania asenizacyjnego dla Warszawy, oraz stwierdza konieczność przedwstępnej akcji doświadczalnej dla miast posiadających rzeczkę o małej zawartości wody, jak dla Łodzi lub Lublina. Studium dr. Zawadzkiego posiada szczególnie doniosłe znacze-

nie praktyczne właśnie dzisiaj, gdy dzięki uzyskanej większej pożyczce zagranicznej cztery miasta Rzeczypospolitej przystępują do stworzenia racjonalnej sieci kanalizacyjnej.

Dwie następne prace wnoszą dużo rzeczowego materiału do wciąż palącej sprawy mieszkaniowej: pierwsza, tłumaczona z „Kommunale Zeitschrift“ obszernie omawia „Zwalczanie głodu mieszkaniowego w krajach europejskich po wojnie“, druga stanowi drobny, interesujący, oparty o szczegółową statystykę przyczynek do naszej powojennej działalności budowlanej: „Ruch budowlany w Kaliszu“ — pióra M. Szarra-

sa, prezydenta Kalisza. Na całość nader obfitej i interesującej treści zeszytu wrześniowego „Samorządu Miejskiego“ składają się ponadto działy: skorowidze ustaw, kronika miejska, z pism („Architektura i Budownictwo“) z działalności towarzystw (o „T-wie Urbanistów“), bibliografia zagraniczna („Tablettes Documentaires Municipales“) oraz przegląd wydawnictw miejskich.

Omawiany zeszyt „Samorządu Miejskiego“ dobitnie charakteryzuje: fachowość omawianych zagadnień, ich aktualność oraz ściśle zadziernięcie węzłów z odnośną wiedzą i praktyką zagranicy.

Treść Nr. 38.

Opieka nad dziećmi w świetle liczb.—Bronisław Krakowski.

Ile zboża mamy na eksport ?

Dział sprawozdawczy.

Sprawozdanie z działalności Wydz. Oświaty i Kultury (D. n.)

Kronika miejska.

Obwieszczenia i okólniki.

Z życia miast polskich.

Ruch wydawniczy.

Licytacje przymusowe.

Wydział Podatkowy Magistratu m. Łodzi niniejszem podaje do wiadomości, że **w dniu 23 września 1925 roku, między godziną 9 rano a 4 popołudniu** odbędą się licytacje przymusowe ruchomości niżej podanych osób za niewpłacone podatki:

Aronowicz M., Piotrkowska 9, 3 szafy, lustro, kanapa, kredens, zegar, stół, 6 krzesel, fotel. Adler J., Lutomińska 5, szafa. Aronowicz T., Nowomiejska 18, 2 szafy, 6 krzesel, stół, zegar, lustro, maszyna. Baruch S. Piotrkowska 238, maszyna do pisania. Blau L., Marysińska 4, szafa, kredens, warsztat tkacki. Bułka Sz., Nowomiejska 21, 1000 mt. haftu. Bajzer Ch., Narutowicza 29, kredens, otomana, tremo, biurko, 2 szafy, kasa ogniotrwała. Celmajster E., Cegielniana 63, 10 stolików. Butterszmidt M., Bazarna 6, maszyna do szpontowania desek. Benkiel D., Południowa 16, tremo, 2 szafy, stół, 6 krzesel, żyrandol, kanapa. Brzyska B., Wschodnia 25, kredens, maszyna do szycia. Cwilling i Danczygier, Północna 1, tremo, szafa, zegar, kredens, stół, 6 krzesel. Chobański A., Jerezgo 14 | 16, 2 pianina. Calej W., Cegielniana 66, garderoba. Dalig E., Piotrkowska 35, zegar, kredens. Diszkin S., Piotrkowska 8, kasa ogniotrwała, kredens, biurko, 4 lustra, 1 lustro owalne, szafa, zegar. Domb Sz., Nowomiejska 18, 10 garniturów. Dobranicki M., Piotrkowska 42, pianino. kredens, tremo, kanapa. Epsztajn D., Leszno 1, kredens, lustro, otomana, 2 szafy, stolik, kredens. Fuks J., Lipowa 45, kredens. Fajerman H., Główna 58, 10 garniturów męskich. Fajwisz H., Cegielniana 57, kredens, otomana. Frydman M., Wschodnia 48, 4 kg. mąki. Fuks S., Narutowicza 46, kredens, otomana, stół, obrus, 6 krzesel. Łęczycki D., Lipowa 27, 2 kredensy, zegar, stół, 6 krzesel, fotel, tremo. Guterman I. H., Kościelna 4, 6 worków orzechów, 4 worki mąki, 100 pud. szprot. Grosman Sz., Gdańska 40, kredens, zegar, pomocnik, stół, 6 krzesel, 2 fotele. Grosman W., Piotrkowska 54, 30 mtr. materiału. Grosberg J., Wschodnia 30, bufet, zegar. Golberg I., Wolborska 38, 2 szafy, lustro, zegar, 2 nocne szafki, stół, 6 krzesel, otomana, kredens. Glikzman J., Zawadzka 1, kredens, otomana, stół. Heller L., Kilińskiego 4, kredens, zegar, garderoba. Halpern B. M., Piotrkowska 41, kasa ogniotrwała. Herszkowicz U., Zawadzka 9, szafa, leżanka, stół. Jaroszewski W., Piotrkowska 58, szafa. Kaliski I., Kościelna 5, kredens, szafa, tremo. Karśnicki M., Konstanyńska 5, pianino, maszyna do pisania, tremo, 2 otomany. Kopel M., Kamienna 8, pianino. Kacnelson B., Cegielniana 28, kredens, otomana, tremo. Lewit J., Piotrkowska 236, tremo, pianino, 2 szafy, zegar, garderoba, stół, biurko, szafa, 2 nocne stoliki.

Lichtenberg J., Piotrkowska 43, pianino, kredens, stół, 12 krzesel, 2 fotele, kanapa, toaleta, umywalka, 2 stoliki nocne. Lubiński M., Kilińskiego 21, kredens, pomocnik, zegar, tremo. Liberman J., Konstanyńska 29, kredens, tremo, 2 szafy, stół, 12 krzesel, leżanka, otomana, umywalka, lustro. Lwow J., Gdańska 81, biurko w kantorze. Liberman B-cia, Wierzbowa 18, 3 biurka, maszyna do pisania, otomana. Lachman E., Kilińskiego 47, otomana, 2 szafy, umywalka, stół, 4 krzesła. Lajzerowicz L., Zawadzka 4, tremo, 2 szafy. Liberman H., Kilińskiego 43, 50 mtr. pluszu. Liwysz L., Południowa 39, pianino, 2 szafy, kasa ogniotrwała, urządzenie salonu, kredens, 7 sztuk towaru. Mihle E., Leszno 3, biblioteka. Majranc D., Konstanyńska 49, tremo, 2 szafy, stół, maszyna do szycia. Marciniak M., Kielna 9, szafa. Morgenstern I., Kamienna 12, kredens, otomana, zegar, 2 szafy, maszyna do szycia. Nachnik W., Gdańska 96, biurko, otomana. Milrad S., Wschodnia 21, garderoba, kasa ogniotrwała. Milrad J., Piotrkowska 20, 10 szt. towaru. Monczki M., Cegielniana 70, garderoba, kredens, umywalka. Ostrowski A., Piotrkowska 275, pianino. Orzechowska D., Marysińska 13, maszyna, szafa. Olewski L., Konstanyńska 150, stół, 6 krzesel, kredens. Ordynans Sz., Konstanyńska 48, kredens. Orner Z., Konstanyńska 76, pianino. Olszer E., Południowa 16, biurko, szafa. Orner B., Cegielniana 66, garderoba. Pechman M., Piotrkowska 42, 40 sztuk towaru bawełn, 35 sztuk flaneli. Pollettier J., Lipowa 32, maszyna do szycia, zegar, szafa. Przygoński J., Konstanyńska 41, 2 worki soli, szafa, komoda, urządzenie sklepowe. Pietrykowski R., Piotrkowska 26, 60 sztuk satyny. Sp. Akc. „Polski Loyd”, Kilińskiego 45, maszyna do szycia. Popowski A. S., Ogrodowa 1, kredens, 2 szafy, stół, 4 krzesła, 2 kapy, zegar, kredens, szafka, wieszak. Parzęczewski I., Wschodnia 6, garderoba. Rozenstrauch D., Kilińskiego 44, pianino, stół, 12 krzesel. Richter Sz., Kilińskiego 33, pianino. Rozenblum D., Kielna 6, stół, maszyna do szycia, firanki. Radacz E., Jerzego 20, kredens, otomana, biurko. Retelewski P., Franciszkańska 58, kredens, tremo, otomana. Rorman L., Wschodnia 26, kredens, 2 szafy, zegar, 3 kapy. Rozenberg D., Cegielniana 51, kredens, tremo, otomana. Rozenblum M., Cegielniana 71, garderoba. Rogoziński M., Kilińskiego 60, 2 szafy, tremo, maszyna do szycia, kredens, stół, 6 krzesel, zegar, sofa, lampa. Rotberg I., Wschodnia 31, pianino, garderoba, kredens, pomocnik. Szarf A., Piotrkowska 291, maszyna do szycia. Sztern A. J., Piotrkowska 6, 90 sztuk towaru białego. Suliński A., Marysińska 29, szafa, stół, duża waga. Skosowski H., Nowomiejska 29, pianino, zegar, kredens, 6 krzesel, stół. Stoldt S., Drenowska 43, maszyna. Szymanko F., Piotrkowska 50, kredens, otomana. Szapiro Sz., Piotrkowska 25, szafa. Sztajnsznajder A., Północna 12, kredens, leżak, stół. Szpor I., Zawadzka 10, kredens, pomocnik. Sztajnsznajder J., Cegielniana 47, fortepian. Szereszewski Sz., Północna 4, 85 klg. drożdży. Tylman F., Kielna 48, bufet, szafa, stół, waga. Traube J. P., Nowomiejska 4, 5 szt. towaru. Wygodzki W., Kilińskiego 95, garderoba, toaleta, kasa ogniotrwała, tremo, umywalka. Werner L., Kielna 23, szafa, zegar, warsztat tkacki. Wolberg R., Brzezińska 35, kredens, lustro, otomana, szafa. Wólczyk G., Kilińskiego 23, pianino, kasa ogniotrwała. Wolrauch H., Cegielniana 59, 3 szafy, otomana, lustro. Wróblewski H., Wolborska 33, kredens, pomocnik. Wrzoński I., Cegielniana 67, kredens, otomana, tremo. Wolman A., Solna 6, pianino. Zerbe S., Piotrkowska 220, pianino, stół, 6 krzesel. Zerbe O., Piotrkowska 229, kredens, zegar, szafa. Zylberberg M., Nowomiejska 15, kredens, tremo, zegar, 10 krzesel, stół, otomana, 2 szafy, kredens. Zacharjusz A., Drenowska 27, 2 szafy. Ziuberszac A., Piotrkowska 37, 3 szt. towaru. Zaromp S. Zawadzka 6, kredens, pomocnik, zegar, stół, 12 krzesel, 3 obrazy, szafa, biurko.

W dniu 24 września 1925 r. między godz. 9-tą rano, a 5-tą po poł.

Asterblum L., Brzozowa 68, waga. Aronowicz I., Piotrkowska 92, kredens, szafa, stół. Abe B. G., Piotrkowska 85, kredens, otomana. Bortner M., Piotrkowska 114, 10 szt. chustek. Boms G., Piotrkowska 114, szafa. Berkenwald S., Piotrkowska 110, urządzenie sklepowe. Berger S. S., Piotrkowska 79, 2 szafy, stół, 6 krzesel. Bendzel E., Kilińskiego 53, urządzenie sklepowe. Beeck A., Podleśna 14, otomana, zegar, tremo. Chrzanowki Cz., Piotrkowska 96, kasa ogniotrwała. Chajmowicz P., Piotrkowska 90, zegar. Czudnowska B., Piotrkowska 79, otomana. Chanowicz S. A., Piotrkowska 82, 2 szafy, biurko, stół, 4 krzesła, otomana, umywalka, zegar. Dawidowicz Sz., Piotrkowska 79, różne towary. Drasze O. Przejazd 46, kredens. Dymant M., Pańska 67, otomana, szafa, stół, 4 krzesła, 2 szafy, kredens, lustro. Etkind B., Piotrkowska 190, 2 szafy, tremo, stół, 6 krzesel. Ende E., Piotrkowska 108, maszyna do pisania. Ehwig K., Piotrkowska 97, maszyna do szycia. Ewald R., Gubernatorska 42, 2 szafy, kredens, lustro, zegar. Fiszer F., Piotrkowska 112, 30 szt. towaru. Fiszera F. SS-owie, Piotrkowska 112, 60 szt. towaru. Fellman Ch., Piotrkowska 109, kredens. Fridman R., Piotrkowska 107, 2 biurka. Fajnmesser I., Piotrkowska 82, 2 szafy. Fajwisz I., Piotrkowska 69, toaleta. Flaumenbaum B., Piotrkowska 69, 5 kap pluszowych. Fogel, Piotrkowska 56, maszyna do pisania. Frydman Sz., Kilińskiego 96, worek mąki, pół worka cukru, 5 klg. mydła. Fuks J., Lipowa 45, kredens, 2 szafy, fortepian, 6 krzesel, stół, lustro, 2 nocne stoliki, biblioteka, kasa ogniotrwała. Groswirt A. M., Piotrkowska 108, 30 mtr. wataliny. Gomoliński S., Piotrkowska 100, lustro, 10 stolików. Glicensztajn H., Piotrkowska 65, maszyna do pisania. Goldberg, Piotrkowska 95, otomana. Gellert M., Piotr-

kowska 92, kanapa. Goldlust S., Piotrkowska 71, maszyna do pisania. Gepner J., Piotrkowska 64, 300 paczek papierosów. Grynsztajn I., Al. Kościuszki 10, 2 biurka, kanapa, piecyk, szafka. Hagendorf J., Piotrkowska 109, 2 szafy, biurko. Horodyński Wł., Piotrkowska 104, zegar. Heinsdorf J., Piotrkowska 92, biblioteka. Herszkowicz N., Piotrkowska 92, biurko. Hirszberg Wł. Piotrkowska 91, zegar, szafa. Hauzer A., Rokicińska 10a, 2 szafy. Józewski J., Piotrkowska 109, lustro, tremo. Janowski H., Piotrkowska 108, kredens, rower. Kolski J., Piotrkowska 107, kredens. Kubasiewicz J., Piotrkowska 79, fortepian. Konsens J., Piotrkowska 58, 4 zegary, urządzenie sklepowe. Kupiński F., Kilińskiego 104, szafa, otomana, stół, 6 krzesel, 2 stoliki, biurko, zegar. Kapłan L., Kilińskiego 77, szafa. Kronsilber S., Nawrot 8, szafa, leżanka, biurko. Kronman Sz., Al. Kościuszki 27, kredens, tremo, biurko, garderoba, toaleta, fortepian. SS-wie Lehmana W., Piotrkowska 79, kredens, szafa, tremo, otomana. Landau M., Piotrkowska 66, maszyna do pisania, otomana, pianino. Lisowski B., 28 p. Strzelców Kaniowskich 19, komoda, szafa, stół, szafka. Lajchman E., Piotrkowska 112, urządzenie biurowe. Lewi Z., Piotrkowska 109, kredens, otomana. Lichtyn M. i Magazanik, Piotrkowska 109, szafa, kanapa. Lindenfeld K., Piotrkowska 108, kasa ogniotrwała. Landau R., Piotrkowska 108, 2 kuchnie piec. F-ma Lipkies i Frydman, Piotrkowska 107, biurko. Linkinski Sz., Piotrkowska 107, kredens. Luniakowa O., Piotrkowska 98, 2 garnitury męskie. Lajcher I., Piotrkowska 79, szafa. Landau A. H., Piotrkowska 66, biurko. Lichtenberg B., Piotrkowska 64, maszyna do pisania. Lasman S., Piotrkowska 54, pianino. Lahmert O., 6 Sierpnia 22, 50 swetrów. Bławat M. i Muchnicki H., Piotrkowska 82, 3 szafy, tremo, otomana, 2 zegary. Margulies Wł., Al. Kościuszki 17, garderoba, 2 szafy. Margolin E., Piotrkowska 116, kredens, szafa, garderoba, leżanka. Miszewski i S-ka, Piotrkowska 111, maszyna do pisania. Młotkiewicz A., Piotrkowska 109, kredens. Meller W., Piotrkowska 82, pianino. Margulies G. H., Piotrkowska 69, maszyna do szycia. Myśliborski J., Piotrkowska 120, 1 paltó, 2 tużurki, szafa, stół, 2 kapy, 6 krzesel, firanki, szafa, biurko, umywalka. Nowak O., Piotrkowska 114, stół, 2 krzesła. Nowak B., Rokicińska 22, kredens, waga. Nirensztajn J., Piotrkowska 123, pianino. Ulrichs U., Piotrkowska 97, lustro duże i małe. Polakow E. J., Przejazd 39, 2 kredensy, zegar, dywan, garderoba, umywalka. Przygoda A. S., Piotrkowska 120, 2 szafy, kanapa, stół 6 krzesel, szafa, tremo. Petzold F. Główna 8, 30 kamizelek wełnianych. Pfeffer H., Piotrkowska 111, 6 palt gumowych. Peter A. H. i Syn, Piotrkowska 110, 4 warsztaty tkackie. Przygórski I., Piotrkowska 92, zegar. Piątkowski F., Piotrkowska 89, 15 szt. parasoli. Przytycki M., Piotrkowska 79, kredens, szafa, zegar. Pruszycki M., Piotrkowska 79, 15 par obuwia męskiego. Pietruszka Z., Nawrot 50, tremo, szafa, zegar, stół, 6 krzesel, 3 kapy pluszowe. Przechadzki I., Główna 58, szafa lustro, zegar, 6 ramek. B-cia Ramisch, Piotrkowska 121, szafa, biurko, 6 krzesel, maszyna do pisania, kredens, szafa. Repsztajn L., Piotrkowska 90, zegar. Richter A., Piotrkowska 79, 20 palt gumowych. Rozenfarb Sz., Piotrkowska 79, kredens, otomana. Spodenkiewicz A., Piotrkowska 150, 100 szt. swetrów. SS-owie Szepsa, Piotrkowska 70, kasa ogniotrwała, tremo, toaleta, lustro, kanapa, otomana, zegar. Szeps D., Piotrkowska 112, 4 klg. przędzy. Szeps D., Piotrkowska 109, otomana. Szpiigel J., Kilińskiego 89, 2 szafy, lustro, otomana, stół. Szwarz A., Wólczańska 61, szafa, lustro. Szeps D. Piotrkowska 109, kredens, otomana, stół, 6 krzesel. Szczupak Sz., 6 Sierpnia 30, zegar, 2 koldry, komoda, kredens, 2 lichtarze. Zalc A., 6 Sierpnia 10, lustro, otomana, umywalka, maszyna do szycia, stół, 4 krzesła. Tauman M., Sp. Akc., Juljusza 68, maszyna do pisania, 2 kasy ogniotrwałe, biurko. Temkin Ch., Dolna 9, otomana. Talroze B., Piotrkowska 107, zegar. Winde E., Lipowa 87, maszyna do pisania. Weller D., Piotrkowska 120, garderoba z lustrem. Weinger J., Piotrkowska 92, maszyna do szycia. Wadowicz J., Piotrkowska 90, tremo. Wolczyński R., Piotrkowska 90, biurko. Weisfeld J., Piotrkowska 81, maszyna do pisania. Hocherman N., Piotrkowska 69, szafa. Weksler i Sicowski, Piotrkowska 62, 2 szt. towaru.

Konkurs.

Magistrat m. Łodzi niniejszem ogłasza konkurs na stanowisko Archiwisty Miejskiego.

Do stanowiska tego przywiązane jest wynagrodzenie wg. VI grupy uposażenia funkcjonarjuszów państwowych plus 15 proc. dodatku komunalnego.

Od kandydatów wymagane jest wyższe wykształcenie specjalne; wysoce pożądaną jest praktyka w archiwach państwowych lub komunalnych.

Termin składania ofert do dnia 15 października 1925 r.

MAGISTRAT m. ŁODZI.